Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/1698

13.7.2026.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2026/1698

(2026. gada 10. jūlijs),

ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 paredz ārkārtas finansiālo atbalstu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu notikumu un dabas katastrofu skartām lauksaimniecības nozarēm Horvātijā, Kiprā, Portugālē, Rumānijā un Slovēnijā

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ([1]), un jo īpaši tās 221. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) 2025. gada pavasarī un vasarā Horvātija piedzīvoja nelabvēlīgus klimatiskos apstākļus. Augšanas sezona sākās ar diviem aukstuma periodiem – marta vidū un aprīļa sākumā – un salnu. Tajā pašā periodā bija arī pārmērīgs nokrišņu daudzums un sausums, kas ietekmēja atsevišķu kultūraugu ražu. Šo nelabvēlīgo apstākļu apvienotā ietekme nodarīja būtisku kaitējumu plūmju, lazdu riekstu, vīndārzu, lucernas un cukurbiešu produkcijai.

(2) 2025. gada vasaras mēnešos Kipru skāra liels sausums, ko izraisīja nokrišņu trūkums un ārkārtējs karstums. Nokrišņu deficīts bija vērojams jau no maija. Ilgstošais sausums radīja neatgriezenisku ietekmi uz vairākām lauksaimniecības nozarēm un kultūraugiem, kā rezultātā ievērojami samazinājās citrusaugļu, banānu, vīģu, granātābolu, opunciju, vīndārzu, olīveļļas un galda olīvu, graudaugu, lopbarības un biškopības produkcijas apjomi. Tas arī ievērojami palielināja liellopu, aitu un kazu barības izmaksas.

(3) 2026. gada janvārī un februārī Portugāli skāra vētra "Kristina". Ļoti spēcīgas lietusgāzes, spēcīgi vēji un augsti viļņi ir izraisījuši plūdus un smagus laikapstākļu izraisītus negadījumus, kas iznīcināja lauksaimniecības zemi un infrastruktūru. Vētra radīja ievērojamus zaudējumus lauksaimnieciskajai ražošanai. Vētras plašā ietekme skāra laukaugu, olīveļļas un galda olīvu, augļu un dārzeņu, vīna nozares un lopkopības nozares lauksaimniecisko ražošanu.

(4) 2025. gada vasaras mēnešos Rumāniju skāra smagi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi. Rumānija cieta no ārkārtēja sausuma un atkārtotiem karstuma viļņiem, kas sākās jūnijā un turpinājās līdz pat augustam. Šie ļoti karstie un sausie laikapstākļi bija vērojami laikā, kas sakrita ar kultūraugu straujās attīstības fāzi, un tas nodarīja būtisku kaitējumu kukurūzai un saulespuķēm.

(5) 2025. gada pavasarī Slovēniju martā un aprīlī skāra divi aukstuma periodi, un vairākās vietās temperatūra bija zemāka par nulli. Šo divu salnu apvienotā ietekme augšanas perioda sākumā nodarīja ievērojamu kaitējumu ābolu produkcijai.

(6) Ievērojamais kaitējums, ko šie nelabvēlīgo klimatisko apstākļu notikumi nodarījuši lauksaimniecībai, un no tā izrietošais ienākumu zaudējums Horvātijā, Kiprā, Portugālē, Rumānijā un Slovēnijā skartajiem lauksaimniekiem apdraud lauku saimniecību ekonomisko dzīvotspēju minētajās dalībvalstīs.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(7) Tāpēc, lai risinātu šo Horvātijā, Kiprā, Portugālē, Rumānijā un Slovēnijā pieredzēto nelabvēlīgo klimatisko apstākļu un dabas katastrofu sagādātās īpašās problēmas, būtu jāpieņem ārkārtas pasākums.

(8) Ievērojamais kaitējums un ciestie ekonomiskie zaudējumi, kas lauksaimniecības produktu ražotājiem radušies nelabvēlīgu klimatisko apstākļu notikumu un dabas katastrofu dēļ, ir īpaša problēma Regulas (ES) Nr. 1308/2013 221. panta nozīmē, un tā nav viegli atrisināma ar pasākumiem, kurus veic saskaņā ar minētās regulas 219. vai 220. pantu. Situācija nav īpaši saistīta ar kādu noteiktu un vienreizēju tirgus traucējumu vai ar konkrētiem šāda tirgus traucējuma draudiem. Turklāt tā nav situācija, kurā nepieciešami pasākumi, ar kuriem apkaro dzīvnieku slimību izplatīšanos vai patērētāju uzticības zaudēšanu sabiedrības, dzīvnieku vai augu veselības risku dēļ.

(9) Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai pieejamā summa būtu jānosaka, ņemot vērā dalībvalsts attiecīgo īpatsvaru Savienības lauksaimniecības nozarē un pamatojoties uz tiešo maksājumu neto maksimālo apjomu, kas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2115 ([2]) V pielikumā, kā arī ņemot vērā nelabvēlīgo klimatisko apstākļu notikumu un dabas katastrofu ietekmi Horvātijā, Kiprā, Portugālē, Rumānijā un Slovēnijā.

(10) Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai ārkārtas finansiālais atbalsts būtu jāsadala pa visefektīvākajiem kanāliem, pamatojoties uz objektīviem, taisnīgiem un nediskriminējošiem kritērijiem, kuros ņemts vērā skarto lauksaimnieku grūtību un faktisko ekonomisko zaudējumu apmērs, piemēram, minimālais produkcijas zuduma procents atbalsttiesīgajā nozarē vai kultūraugu segmentā. Tām būtu jānodrošina, ka skartie lauksaimnieki ir ārkārtas finansiālā atbalsta faktiskie labuma guvēji, un būtu jāizvairās no jebkādiem tirgus vai konkurences izkropļojumiem.

(11) Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai piešķiramās summas tikai daļēji risinātu ekonomiskās grūtības, ar kurām saskaras lauksaimnieki, tāpēc būtu jāatļauj Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai būtu jāatļauj minētajiem lauksaimniekiem piešķirt papildu valsts atbalstu saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem nosacījumiem.

(12) Lai Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai dotu rīcības brīvību Savienības ārkārtas finansiālo atbalstu sadalīt, ņemot vērā skarto lauksaimnieku apstākļus, būtu jāatļauj minēto ārkārtas finansiālo atbalstu kumulēt ar citu atbalstu, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, tomēr neizmaksājot skartajiem lauksaimniekiem pārmērīgu kompensāciju.

(13) Lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju, Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai būtu jāņem vērā atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar citiem valsts vai Savienības atbalsta instrumentiem vai privātām apdrošināšanas shēmām, kas paredzētas reaģēšanai uz ciestajiem ekonomiskajiem zaudējumiem.

(14) Ņemot vērā to, ka Savienības ārkārtas finansiālais atbalsts ir izteikts euro, vienotas un vienlaicīgas piemērošanas interesēs ir jānosaka tām dalībvalstīm piešķirtās summas konvertācijas valsts valūtā datums, kuras nav pieņēmušas euro par savu valsts valūtu, kā tas ir Rumānijas gadījumā. Šajā regulā ārkārtas finansiālā atbalsta pieteikumu iesniegšanas termiņš nav noteikts, tāpēc Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/127 ([3]) 30. panta 3. punkta piemērošanas vajadzībām par valūtas kursa noteicošo dienu šajā regulā noteiktajām summām ir lietderīgi uzskatīt šīs regulas spēkā stāšanās dienu.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/127 (2021. gada 7. decembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2116 papildina ar noteikumiem par maksājumu aģentūrām un citām struktūrām, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, nodrošinājumiem un euro izmantošanu (OV L 20, 31.1.2022., 95. lpp.; ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(15) Lai nodrošinātu šo ārkārtas pasākumu iedarbīgumu, labuma guvējiem ārkārtas finansiālais atbalsts būtu jāsaņem raiti. Turklāt būtu jānodrošina vispārējā Savienības budžeta savlaicīga uzraudzība, kā arī pastāvīga sekošana līdzi lauksaimniecības rezerves izlietojumam un tā efektivitātei, lai šo rezervi padarītu maksimāli pieejamu un uzlabotu spēju nekavējoties reaģēt uz jaunām krīzēm. Tāpēc ir lietderīgi noteikt attiecināmības datumu, līdz kuram dalībvalstīm minētais atbalsts jāizmaksā labuma guvējiem. Visi pēc minētā datuma veiktie maksājumi būtu jāuzskata par tādiem, par kuriem nav tiesību uz Savienības finansējumu.

(16) Tālab izdevumi, kas Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai radušies šā ārkārtas pasākuma ietvaros, Savienībai būtu jāfinansē tikai tad, ja šādi izdevumi veikti līdz noteiktam attiecināmības datumam. Tāpēc Savienības ārkārtas finansiālais atbalsts būtu jāizmaksā līdz 2027. gada 28. februārim.

(17) Pēc 2027. gada 28. februāra veiktie maksājumi nav uzskatāmi par attiecināmiem, tāpēc Deleģētās regulas (ES) 2022/127 5. panta 2. punktu, kas paredz pēc termiņa veikto mēneša maksājumu proporcionālu samazinājumu, nepiemēro.

(18) Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai būtu jāpaziņo Komisijai detalizēta informācija par šīs regulas īstenošanu, jo īpaši pasākumu apraksts, kritēriji, ko izmanto, lai noteiktu atbalsttiesīgās lauksaimniecības nozares un kultūraugus, un skartie ģeogrāfiskie apgabali, lai Komisija varētu uzraudzīt ar šo regulu ieviestā pasākuma efektivitāti.

(19) Lai nodrošinātu to, ka lauksaimnieki saņem ārkārtas finansiālo atbalstu iespējami drīz, Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai šī regula būtu jāīsteno bez kavēšanās. Tādēļ šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

(20) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

1. Lai lauksaimniekiem sniegtu ārkārtas atbalstu, ievērojot šajā regulā izklāstītos nosacījumus, Horvātijai, Kiprai, Portugālei, Rumānijai un Slovēnijai ir pieejams Savienības ārkārtas finansiālais atbalsts, kura kopsumma ir 56 600 000 EUR.

2. Savienības izdevumi, kas radušies saskaņā ar šo regulu, nepārsniedz šādu kopsummu:

a) 4 400 000 EUR Horvātijai;

b) 4 600 000 EUR Kiprai;

c) 30 000 000 EUR Portugālei;

d) 14 800 000 EUR Rumānijai;

e) 2 800 000 EUR Slovēnijai.

3. Horvātija, Kipra, Portugāle, Rumānija un Slovēnija 2. punktā minētās summas izmanto pasākumiem, kuru mērķis ir visvairāk skartajiem lauksaimniekiem kompensēt ekonomiskos zaudējumus, ko 2025. un 2026. gadā radījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi un dabas katastrofas un kas ietekmē viņu saimniecību dzīvotspēju.

Uz Savienības ārkārtas finansiālo atbalstu var pretendēt par šiem lauksaimniecības kultūraugiem vai nozarēm:

a) Horvātijā: plūmes, lazdu rieksti, vīndārzi, lucerna un cukurbietes;

b) Kiprā: citrusaugļi, banāni, vīģes, granātāboli, opuncijas, vīndārzi, olīveļļa un galda olīvas, graudaugi, lopbarības kultūras, biškopība, liellopi, aitas un kazas;

c) Portugālē: laukaugi, olīveļļa un galda olīvas, augļi un dārzeņi, vīna nozare un lopkopības nozare;

d) Rumānijā: saulespuķes un kukurūza;

e) Slovēnijā: āboli.

4. Šā panta 3. punktā minētos pasākumus īsteno, pamatojoties uz objektīviem, taisnīgiem un nediskriminējošiem kritērijiem, kuros ņemti vērā faktiskie ekonomiskie zaudējumi, kas radušies skartajiem lauksaimniekiem. No pasākumiem izrietošie maksājumi nerada nekādus tirgus vai konkurences izkropļojumus.

5. Šajā regulā paredzētais ārkārtas finansiālais atbalsts sniegts tikai, lai lauksaimniekiem kompensētu ienākumu zaudējumus, kas tieši izriet no kaitējuma atbalsttiesīgajām nozarēm un kultūraugu produkcijai. Saskaņā ar šo regulu nav tiesību pretendēt uz atbalstu par citiem ekonomiskiem zaudējumiem

6. Horvātija, Kipra, Portugāle, Rumānija un Slovēnija nodrošina, ka gadījumos, ja lauksaimnieki nav Savienības ārkārtas finansiālā atbalsta tiešie labuma guvēji, minētais atbalsta ekonomiskais ieguvums tiek pilnībā nodots lauksaimniekiem.

7. Tiesības pretendēt uz Savienības ārkārtas finansiālo atbalstu par 2. punktā minētajiem Horvātijas, Kipras, Portugāles, Rumānijas un Slovēnijas izdevumiem, kas saistīti ar maksājumiem par 3. punktā minētajiem pasākumiem, ir tikai tad, ja minētie maksājumi veikti līdz 2027. gada 28. februārim.

8. Deleģētās regulas (ES) 2022/127 30. panta 3. punkta piemērošanas vajadzībām maiņas kursa noteicošā diena šīs regulas 1. panta 2. punkta d) apakšpunktā noteiktajām summām ir šīs regulas spēkā stāšanās diena.

9. Saskaņā ar šo regulu Savienības ārkārtas finansiālo atbalstu var kumulēt ar citu atbalstu, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai.

10. Horvātija, Kipra, Portugāle, Rumānija un Slovēnija var piešķirt papildu valsts atbalstu pasākumiem, kas veikti saskaņā ar 3. punktu, nepārsniedzot 200 % no summām, kuras noteiktas 2. punktā, pamatojoties uz tiem pašiem objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, ar noteikumu, ka izrietošie maksājumi nerada tirgus vai konkurences izkropļojumus vai pārmērīgu kompensāciju. Lauksaimniecības kultūraugi un nozares, kas ir tiesīgas saņemt papildu valsts atbalstu, ir tās pašas, kas ir tiesīgas saņemt Savienības ārkārtas finansiālo atbalstu. Horvātija, Kipra, Portugāle, Rumānija un Slovēnija papildu valsts atbalstu izmaksā līdz 2027. gada 30. aprīlim.

11. Lai Horvātija, Kipra, Portugāle, Rumānija un Slovēnija, piešķirot finansiālu atbalstu saskaņā ar šo regulu, neizmaksātu pārmērīgu kompensāciju, tās ņem vērā atbalstu, kas reaģēšanai uz attiecīgajiem ekonomiskajiem zaudējumiem piešķirts saskaņā ar citiem valsts vai Savienības atbalsta instrumentiem vai privātām shēmām.

2. pants

1. Horvātija, Kipra, Portugāle, Rumānija un Slovēnija nekavējoties un ne vēlāk kā 2026. gada 31. oktobrī Komisijai par 1. panta 3. punktā minētajiem pasākumiem paziņo šādu informāciju:

a) veicamo pasākumu aprakstu;

b) atbalsttiesīgo lauksaimniecības nozaru un kultūraugu, kā arī skarto ģeogrāfisko apgabalu noteikšanai izmantotos kritērijus;

c) lauksaimnieku, kuri ir tiesīgi saņemt ārkārtas finansiālo atbalstu, un saistīto summu noteikšanai izmantotos kritērijus;

d) metodes un procesu, ko izmanto Savienības ārkārtas finansiālā atbalsta sadalei lauksaimniekiem;

e) to pasākumu plānoto ietekmi, kuru mērķis ir lauksaimniekiem kompensēt ekonomiskos zaudējumus no produkcijas zuduma;

f) darbības, kas veiktas, lai pārbaudītu, vai cerētā pasākumu ietekme ir panākta;

g) darbības, kas veiktas, lai novērstu konkurences traucējumus un izvairītos no pārmērīgas kompensācijas;

h) prognozi par Savienības izdevumu maksājumiem sadalījumā pa mēnešiem līdz 2027. gada 28. februārim;

i) saskaņā ar 1. panta 9. punktu piešķirtā papildu valsts atbalsta lielumu;

j) darbības, kas veicamas, lai kontrolētu lauksaimnieku tiesības pretendēt uz atbalstu un aizsargātu Savienības finansiālās intereses.

2. Horvātija, Kipra, Portugāle, Rumānija un Slovēnija ne vēlāk kā 2027. gada 31. jūlijā Komisijai paziņo kopējās summas, kas izmaksātas par katru pasākumu (attiecīgā gadījumā sadalījumā pa Savienības ārkārtas finansiālā atbalsta summām un papildu valsts atbalsta summām), labuma guvēju skaitu un veidu un pasākuma iedarbīguma novērtējumu.

3. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2026. gada 10. jūlijā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN